

# Famille van Camille

Lespakket voor  
groep 5 en 6

Van  
Gogh  
Museum

Amsterdam



# Inhoud

Voorwoord 3

## Vooraf

Brief van Camille 4

Het verhaal van Vincent 5

## Opdrachten

1 De familie Roulin 6

2 De aardappeleters 7

3 Regels in het museum 8

## Achteraf

Nagesprek 9

## Opdrachten

1 Brief aan Vincent 10

2 Zelfportret 11

3 Van Gogh kennisquiz 12

## Werkbladen

1 Brief van Camille 13

2 Het verhaal van Vincent 14

3 De familie Roulin 16

4 Regels in het museum 18

5 Van Gogh kennisquiz 19

# Voorwoord

## Beste leerkracht,

Binnenkort bezoekt u met uw groep 5 of 6 het Van Gogh Museum voor de theatrale rondleiding *Famille van Camille*. In dit lespakket vindt u voorbereidend en aanvullend materiaal, verdeeld over twee of meer lessen.

**De les vooraf** biedt uw leerlingen een goede voorbereiding op de rondleiding. Het is belangrijk dat ze vooraf al zo veel mogelijk weten over Vincent van Gogh. Onze medewerkers in het museum gaan er dan ook van uit dat u deze les kort voor het bezoek heeft gegeven. Op die manier werkt de rondleiding het best: tijdens de voorstelling wordt namelijk gebruikgemaakt van de kennis van de leerlingen.

**De les achteraf** biedt, naast een aantal verwerkingsopdrachten, handvatten om het museumbezoek na te bespreken.

Bij de rondleiding *Famille van Camille* gaan we ervan uit dat op elke vijftien leerlingen minstens één leerkracht of hulpouder aanwezig is, die de groep actief begeleidt. Daarnaast is het prettig als u de groep vooraf al in twee gelijke aantallen heeft verdeeld: in het museum gaat de groep namelijk in twee delen uiteen. Natuurlijk staan mobiele telefoons tijdens de rondleiding uit.

Heeft u vragen, verzoeken of opmerkingen? Neem dan gerust contact op met de afdeling Educatie van het Van Gogh Museum via [educatie@vangoghmuseum.nl](mailto:educatie@vangoghmuseum.nl). Veel plezier tijdens de voorbereiding en tot binnenkort in ons museum!

Hartelijke groet,

Afdeling Educatie, Van Gogh Museum, Amsterdam

---

Afbeeldingen, tenzij anders vermeld:  
Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Illustratie voorzijde: Patrick Schoenmaker  
Illustratie huisregels: Studio Teekens

# Brief van Camille

## Tijdsindicatie

Circa 10 minuten

## Materiaal

- Animatie *Famille van Camille* op [www.vangoghmuseum.nl](http://www.vangoghmuseum.nl)
- Werkblad 1: *Brief van Camille*

## Doel

De leerlingen krijgen een introductie op het verhaal van Coco en Jojo.

## Informatie vooraf

Cornélie (Coco) en Joséphine (Jojo) Roulin zijn twee zussen op leeftijd uit het Franse stadje Arles. Hun opa, Camille Roulin, werd lang geleden (op elfjarige leeftijd) geschilderd door Vincent van Gogh. Zijn portret hangt in Amsterdam in het Van Gogh Museum. En net als met de andere portretten daar is er iets bijzonders mee aan de hand: 's avonds, als alle bezoekers weg zijn, komt het tot leven. Het is dan een drukte van jewelste in het museum. Er is namelijk altijd wel een portret jarig, en dat moet gevierd worden! Camille schrijft er van alles over in de brieven die hij Coco en Jojo regelmatig stuurt.

Onlangs hebben de gezusters Roulin weer een brief van het schilderij van hun opa ontvangen. En wat blijkt? Camille is bijna jarig, maar sinds kort doen alle andere schilderijen heel onaardig tegen hem. Hij wordt gepest en ze praten niet meer met hem. De schilderijen keren hem zelfs de rug toe... Camille is eenzaam en diep ongelukkig. Als zijn twee kleindochters Coco en Jojo niet ingrijpen, is hij straks helemaal alleen op zijn verjaardag! Coco en Jojo zijn meteen op hun brommer gesprongen en zijn nu onderweg naar Amsterdam om hun opa Camille te hulp te schieten. Dat is een lange reis! De twee oude dames kennen de weg niet. Als dat maar goed gaat... Kunnen de kinderen Coco en Jojo helpen het probleem van opa Camille op te lossen?



Vincent van Gogh, *Portret van Camille Roulin*, 1888

## Doen

- Start met het kijken van de korte inleidende animatie *Famille van Camille*.
- Leg uit dat er in het Van Gogh Museum in Amsterdam een schilderij hangt dat brieven kan schrijven.
- Lees de brief van Camille aan Coco en Jojo voor (werkblad 1: *Brief van Camille*).
- Vraag wat de leerlingen denken dat dit te betekenen heeft.
- Wie zijn die Coco en Jojo nou precies? En wie is Camille? En wat zouden de leerlingen kunnen doen om hen te helpen?
- Ga vervolgens naar *Het verhaal van Vincent*.

# Het verhaal van Vincent

## Tijdsindicatie

Circa 15 minuten

## Materiaal

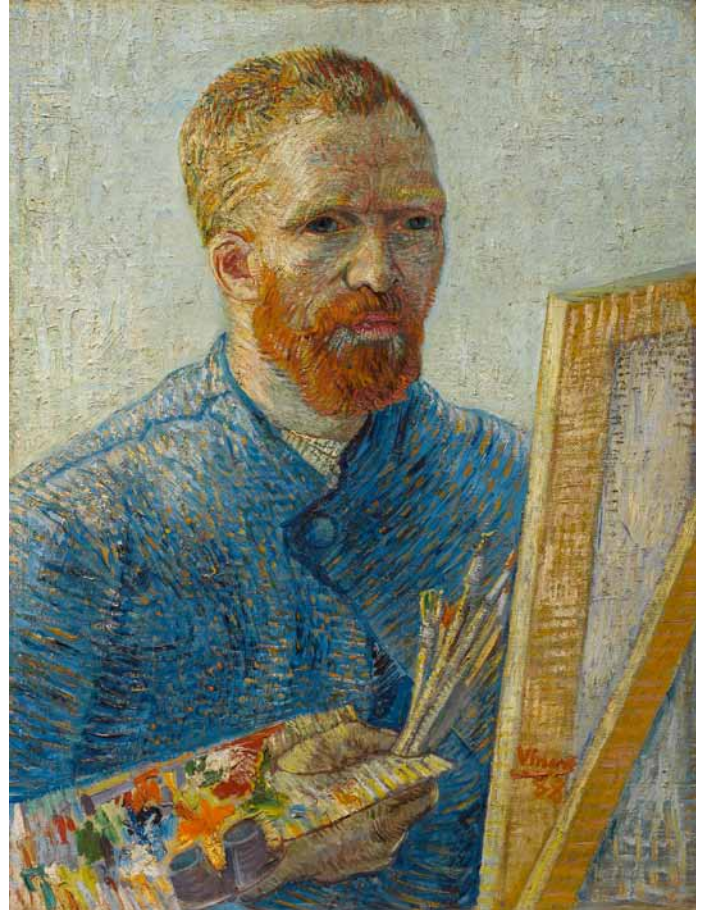
- Werkblad 2: *Het verhaal van Vincent*
- De afbeeldingen bij werkblad 2 (op digibord of geprint)

## Doel

Kennismaking met het leven en werk van Vincent van Gogh.

## Doen

- Leg uit dat als de klas naar het Van Gogh Museum gaat om Coco en Jojo te helpen, het belangrijk is eerst meer te weten te komen over Vincent van Gogh.
- Vraag de leerlingen wat zij zelf al over Vincent van Gogh weten. Hadden ze al eens eerder over hem gehoord?
- Wat voor beroep had hij? *Schilder / kunstenaar*
- Wat schilderde hij zoal? *Stillevens (zoals bijvoorbeeld 'Zonnebloemen'), landschappen en (zelf-)portretten* (En misschien weten ze ook wel dat hij heel beroemd is, dat zijn schilderijen heel duur zijn, dat hij een stuk van zijn oor afsneed, etc.)
- Vertel vervolgens een verhaal aan de hand van werkblad 2: *Het verhaal van Vincent*. Maak daarbij gebruik van de bijgeleverde afbeeldingen. Deze kunt u tonen op het digibord, of printen en ophangen in de klas. Eventueel kunt u het verhaal aanvullen met zelf verzamelde informatie.
- Bespreek het verhaal met de leerlingen na. Daarbij kunt u onder andere de volgende vragen stellen:
  - Vincent werd geboren in 1853. Hoeveel jaar geleden is dat?
  - Vincent werd onder andere ontslagen omdat hij zijn bezittingen weggaf aan arme mensen. Wat vinden jullie daarvan?
  - Vincent wilde graag beroemd worden. Maar tijdens zijn leven kende bijna niemand zijn werk. Na zijn dood werd hij heel beroemd. Wat vinden jullie daarvan? Denken jullie dat Vincent blij zou zijn als hij zou weten dat zijn werk nu geliefd is?
  - Wat willen jullie later worden?
- Ga vervolgens naar *De familie Roulin*.



Vincent van Gogh, *Zelfportret als schilder*, 1887-88

# De familie Roulin

## Tijdsindicatie

Circa 10 minuten

## Materiaal

- Werkblad 3: *De familie Roulin*
- Pen of potlood

## Inhoud opdracht

De leerlingen leren de familie Roulin beter kennen, door het juiste schilderij te koppelen aan de beschrijvingen van de familieleden.

## Doen

Deel het werkblad 3: *De familie Roulin* aan de leerlingen uit en vraag hen een lijn te trekken tussen de tekst en het plaatje dat erbij hoort.

## Antwoorden

- 1 D
- 2 B
- 3 A
- 4 E
- 5 C

## Alternatieve opdracht: Wie ben ik?

- Print een aantal afbeeldingen van de familie Roulin, niet groter dan speelkaartformaat.
- Knip de afbeeldingen uit.
- Deel de klas in groepjes van vijf in.
- Plak steeds één van de afbeeldingen met een plakbandje op het voorhoofd van de leerlingen, zonder dat zij zelf de afbeelding zien.
- Lees de beschrijvingen van alle familieleden één keer voor.
- Laat de leerlingen in hun groepje om de beurt een vraag stellen die alleen met ja of nee beantwoord mag worden, totdat ze weten wie ze zijn.



Vincent van Gogh, *Portret van Joseph Roulin*, 1889  
Kröller-Müller Museum, Otterlo

# De aardappeleters

## Tijdsindicatie

Circa 20 minuten

## Materiaal

- Afbeelding van *De aardappeleters* (op digibord of geprint)
- Een vel papier
- Kleurpotloden, kleurkrijt, of verf en penseel

## Doel

De leerlingen maken kennis met het schilderij *De aardappeleters* en maken een tekening van hun eigen lievelingsmaaltijd.

## Informatie vooraf

Vincent van Gogh wilde het boerenleven tonen zoals het *echt* is. Hij wilde het niet mooier maken. Voor zijn schilderij *De aardappeleters* heeft hij de boerenfamilie De Groot uit Nuenen goed bestudeerd. Hij maakte wel veertig voorstudies. In een brief schreef hij dat hij wilde laten zien dat deze mensen 'met de handen die ze in de schotel steken, zelf de aarde hebben omgespit'. En hij schilderde hun gezichten in 'de kleur van een goed stoffige aardappel, ongeschild natuurlijk'. Op het schilderij zien we een gezin dat met z'n vijven rond de tafel zit en aardappelen eet. Rechts schenkt een vrouw koffie in. Het is erg donker op het schilderij. In de kamer brandt maar één olielamp, midden boven de tafel. Het licht schijnt op de tafel en op de gezichten van de mensen. Linksboven hangt een klok aan de muur en rechtsboven een klomp met bestek erin.

Vincent schilderde zijn aardappeleters meer dan 125 jaar geleden. Arme boeren hadden in die tijd vaak geen geld voor een stukje vlees of vis. Dus aten ze bijna iedere dag aardappelen. Dat was goedkoop, want die teelden ze op hun eigen land. Nederlanders zijn nog steeds echte aardappeleters. Maar sindsdien is er ook veel veranderd. We eten hier niet enkel meer ouderwetse Hollandse pot: ook andere keukens zijn niet meer uit Nederland weg te denken. Zo eten we bijvoorbeeld Franse, Italiaanse, Chinese, Indonesische, Turkse, Marokkaanse of Surinaamse gerechten.



Vincent van Gogh, *De aardappeleters*, 1885

## Doen

- Vertel de leerlingen aan de hand van de informatie hiernaast over het schilderij *De aardappeleters*.
- Leg uit dat Vincent het leven wilde tonen zoals het *echt* is.
- Bekijk gezamenlijk het schilderij.
- Laat de leerlingen vertellen wat ze zien.
- Vraag wat er sindsdien is veranderd (kleding, meubilair, eetgewoonten, maaltijd).
- Vraag hoe de leerlingen het liefst hun aardappelen eten: gekookt, gebakken, uit de oven of als patat? Wat eten zij thuis vooral: rijst, pasta, bonen, noedels of couscous?
- Vraag wat zij gisteren hebben gegeten.
- Vraag wat hun lievelingsmaaltijd is. Vlees, vis of vegetarisch? Pizza, patat of pannenkoeken?
- Deel vervolgens een vel papier en potloden, krijt, of verf en penseel uit en vraag de leerlingen om hun eigen gezin te tekenen. Laat hen eerst een tafel tekenen met het gezin eromheen. Daarna de borden met een grote schaal in het midden met de lievelingsmaaltijd erop.

# Regels in het museum

## Tijdsindicatie

Circa 5 minuten

## Materiaal

Werkblad 4: *Regels in het museum*

## Doel

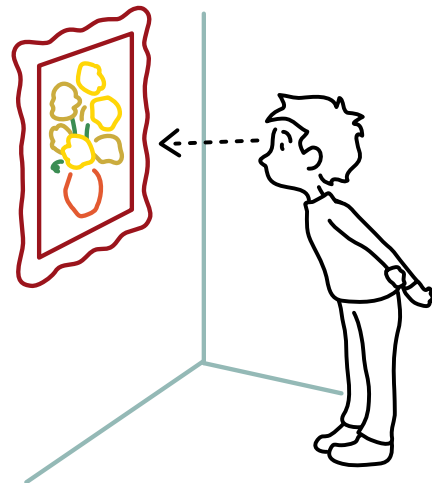
De leerlingen voorbereiden op het museumbezoek.

## Doen

Toon werkblad 4 (op het digibord of als print) en vertel de leerlingen aan de hand van onderstaande voorzet dat er bij een museumbezoek een paar spelregels horen. Neem de regels met hen door. Vraag hen om rustig te zijn, goed op te letten, bij de groep te blijven, niet te rennen of te schreeuwen en rekening te houden met de andere bezoekers.

De schilderijen in het Van Gogh Museum zijn heel oud, kostbaar en kwetsbaar. We moeten dus voorzichtig zijn als we er rondlopen. Bovendien zijn er een heleboel andere mensen in het museum die we niet willen storen, omdat ze lekker van al die mooie schilderijen aan het genieten zijn. Daarom zijn er in een museum de volgende regels:

- 1** Jassen en tassen? Die bergen we op in de jassenkar.
- 2** Kijken doe je met je ...? Niet met je handen natuurlijk, maar met je ogen. De schilderijen mag je niet aanraken.
- 3** Blijf bij de groep. Ga niet rennen of schreeuwen.
- 4** Eten of drinken? Na het museumbezoek!





# Nagesprek

## Tijdsindicatie

Circa 15 minuten

## Doel

De leerlingen reflecteren op het museumbezoek.



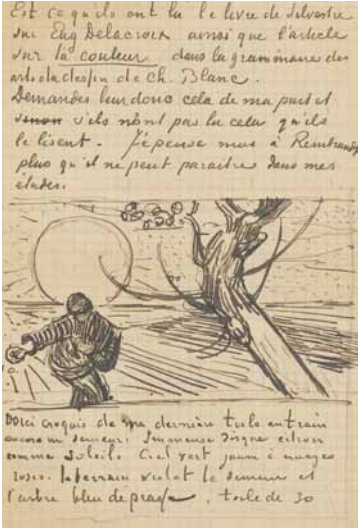
Foto: Martijn van den Dobbelssteen

## Doen

Ga met de leerlingen in gesprek over het museumbezoek. Hierbij kunnen, onder andere, de volgende vragen aan bod komen:

- Waarom wilde geen van de andere schilderijen op Camilles verjaardagsfeestje komen?  
*Er waren leugens over Camille verspreid, zodat het leek alsof Camille allemaal lelijke dingen had gezegd over Vincent van Gogh.*
- Waarom waren die leugens verteld?  
*Een ander kunstwerk was jaloers vanwege Camilles vriendschap met Krieltje en Vincent. Het dacht dat het er niet bij hoorde, omdat het niet gemaakt werd door Vincent van Gogh.*
- Coco was boos en wilde eerst wraak nemen door leugens te verspreiden over het andere kunstwerk. Maar Jojo wilde het juist vergeven. Waarom wilde Jojo dat doen?  
*Ze had medelijden met het kunstwerk, omdat het eenzaam was. Bovendien: gemeen terug doen lost niks op.*
- Wat zou jij doen als je het andere kunstwerk was en je eenzaam voelde? Voel jij je wel eens eenzaam?
- Heb jij wel eens een leugen verteld? Waarom? En wat gebeurde er toen?
- Welke schilderijen kunnen jullie je nog herinneren? (Vraag de leerlingen de schilderijen te beschrijven. Noem eventueel nog een paar andere en vraag of de leerlingen zich deze ook nog kunnen herinneren.)
- Op welke schilderijen hebben jullie kinderen gezien?  
*In elk geval: Krieltje op De aardappeleters, en Camille op zijn eigen portret.*
- Wat vonden jullie het mooiste schilderij? Waarom?

# Brief aan Vincent



Brief van Vincent aan Theo, circa woensdag 21 november 1888  
Vincent van Gogh, *De zaaiër*, 1888

## Tijdsindicatie

Circa 15 minuten

## Materiaal

- Afbeeldingen brieven Vincent van Gogh (op digibord of geprint)
- Pen en papier, eventueel kleurpotloden

## Doel

De leerlingen reflecteren op de opgedane ervaringen en verwoorden hun eigen toekomstverwachtingen.

## Informatie vooraf

In Vincents tijd bestonden er nog geen telefoons of internet. Brieven schrijven was vrijwel de enige manier om op afstand te communiceren met familie en vrienden. Van Vincents brieven bleven er meer dan achthonderd bewaard. De meeste daarvan schreef hij aan zijn broer Theo. Die woonde ver weg, en brieven schrijven was de enige manier om met elkaar te 'praten'. Theo moedigde zijn oudere broer via de post aan om te gaan schilderen, en stuurde hem maandelijks geld voor zijn onderhoud. Vincent schreef Theo over zijn ideeën en zijn dromen. Over zijn eigen werk en dat van anderen. In veel brieven staan schetsen van schilderijen waar hij aan werkte of die hij net had voltooid. Niet lang na zijn dood werden Vincents brieven voor het eerst gepubliceerd. Daarmee droegen ze bij aan de grote bekendheid die hij al snel zou krijgen.

## Doen

- Vertel de leerlingen aan de hand van bovenstaande informatie welke rol brieven speelden in Vincents tijd en in zijn leven in het bijzonder. Vraag hen:
  - of ze zich nog herinneren dat Vincent een brief schreef aan Coco en Jojo.
  - of zij weleens een brief hebben geschreven.
  - welke vormen van communicatie zij zoal gebruiken (telefoon, e-mail, sms, Skype, Facebook, etc.).
- Leg uit dat Vincent ondanks alle tegenslagen bleef vasthouden aan zijn droom om schilder te worden. Hij gaf niet op en blééf oefenen, net zo lang tot hij het kon.
- Deel papier, pen en kleurpotloden uit en vraag de leerlingen een brief te schrijven aan Vincent. Daarin kunnen ze over de volgende onderwerpen schrijven:
  - Wat is jouw wens voor de toekomst? Wat wil jij later worden? Wat zijn jouw dromen?
  - Welk schilderij van Vincent vind jij het mooist? Waarom?
  - Je mag er ook een tekening in maken, net zoals Vincent dat deed in de brieven aan zijn broer.
- Bespreek na afloop (enkele van) de brieven na.

## Extra

Leg uit dat de brieven die zojuist zijn geschreven aan het Van Gogh Museum kunnen worden opgestuurd. Daar worden de brieven van Vincent van Gogh nog steeds bewaard. Scan de brieven en stuur ze naar [educatie@vangoghmuseum.nl](mailto:educatie@vangoghmuseum.nl), of kopieer ze en stuur ze op aan:

Van Gogh Museum, Afdeling Educatie  
Postbus 75366  
1070 AJ Amsterdam

# Zelfportret

## Tijdsindicatie

20 tot 50 minuten (afhankelijk van de invulling van de opdracht)

## Materiaal

- De bijgeleverde afbeeldingen (op digibord of geprint)
- Papier
- Kleurpotloden, kleurkrijt, of verf en penseel
- Eventueel spiegels

## Doel

De leerlingen verdiepen zich in enkele portretten van Van Gogh en ontwikkelen hun tekenvaardigheid.

## Informatie vooraf

Vincent schilderde graag portretten. Maar hij vond het moeilijk om modellen te vinden. Hij had namelijk geen geld om hen te betalen om urenlang stil te zitten. Daarom schilderde hij vaak zichzelf. In totaal maakte Vincent wel veertig zelfportretten. Je denkt misschien: 'dat is saai, alsmar hetzelfde schilderen!' Maar Vincent schilderde zichzelf steeds op een andere manier. Zijn vroege zelfportretten zijn glad geschilderd met veel bruin en donkere kleuren. Zijn late schilderijen zijn juist licht en kleurrijk, met allemaal stipjes of streepjes. Van dichtbij kan je goed zien dat de verf er dik zit opgesmeerd. Ook schilderde Vincent zichzelf steeds uit verschillende hoeken: van opzij, of recht van voren. En soms heeft hij een pijp in zijn mond of een penseel in zijn hand.

## Doen

- Bekijk klassikaal enkele zelfportretten van Vincent van Gogh. Vertel de leerlingen aan de hand van bovenstaande informatie over de verschillen in stijl en materiaalbehandeling.
- Deel papier en teken- en/of schildermaterialen uit en laat de leerlingen een zelfportret tekenen.
- Leg uit dat ze zichzelf van voren of van opzij kunnen tekenen.
- Laat hen kiezen uit een van de volgende opdrachten:

### 1. Kleuren en streepjes

- Maak een vrolijk zelfportret waarbij je jezelf tekent door allemaal verschillende kleuren streepjes naast elkaar te zetten.
- Denk eerst goed na uit welke hoek je jezelf wilt tekenen: van voren, of van opzij?
- Heb je een hoed op, of een pet?

### 2. Met je ogen dicht

- Hou met je ene hand je vel papier vast. Zet met je andere hand je potlood met de punt op het vel. Doe nu je ogen dicht en probeer een zelfportret te maken.
- Let op: je mag je potlood niet optillen van het papier!

### 3. Buitenbeentjes

Het schilderij van Camille is niet het enige schilderij waarover weleens vervelende dingen werden gezegd. Een heleboel schilderijen riepen in de tijd waarin ze gemaakt werden boze, of verbaasde reacties op. Bijvoorbeeld omdat mensen ze niet mooi vonden. Of omdat ze er anders uitzagen dan men gewend was. Vaak hebben ze aparte kleuren of bijzondere vormen. Hier zie je een paar voorbeelden van dit soort schilderijen.

- Maurice Denis, *De twee gezusters*, 1891

- Kees van Dongen, *De blauwe japon*, 1911

Later, toen de mensen er een beetje aan gewend waren, werden deze schilderijen vaak toch nog heel geliefd.

- Maak een portret van jezelf waarop je jezelf op een heel bijzondere manier tekent of schildert. Gebruik bijvoorbeeld felle kleuren of gekke vormen.
- Hoe reageren je klasgenootjes erop?
- Bespreek na afloop de gemaakte tekeningen klassikaal.

## Extra

Vertel dat als jullie de portretten opsturen naar het Van Gogh Museum, er 's nachts altijd een heleboel kinderen zullen zijn om met Vincent, Camille en Krieltje te spelen. Stuur de tekeningen digitaal naar [educatie@vangoghmuseum.nl](mailto:educatie@vangoghmuseum.nl) of per post naar

Van Gogh Museum  
Afdeling Educatie  
Postbus 75366  
1070 AJ Amsterdam

# Van Gogh kennisquiz

## Tijdsindicatie

Circa 10 minuten

## Materiaal

- Werkblad 5: *Van Gogh kennisquiz*
- Pen of potlood

## Doel

De leerlingen testen hun kennis van Vincent van Gogh aan de hand van verschillende quizvragen.

## Doen

Deel werkblad 5: *Van Gogh kennisquiz* uit aan de leerlingen en vraag hen hun kennis te testen. De vragen kunnen worden beantwoord door het vakje voor het juiste antwoord in te kleuren.

## Tip

Deze opdracht kan individueel, in groepjes of klassikaal worden gedaan. Laat de leerlingen bijvoorbeeld de quiz maken in teams van twee. Lees de vragen voor en laat ieder groepje de antwoorden op hun werkblad invullen. Schrijf na afloop de juiste antwoorden op het bord en bespreek ze kort na. Het team dat de meeste vragen goed heeft, wint een prijs.

## Antwoorden

1 = B; 2 = D; 3 = A; 4 = B; 5 = B; 6 = D; 7 = C; 8 = D



Vincent van Gogh, *Tuin met geliefden: Square Saint-Pierre*, 1887



Emile Schuffenecker, *Kopie van Vincent van Goghs zelfportret*, z.j.

# Brief van Camille



*Mijn allerliefste Coco en Jojo,*

*Het allerergste wat mij kan gebeuren is gebeurd: ik ben alléén! Niemand komt op mijn verjaardag! Vincent is heel boos op mij en Krieltje, mijn liefste vriendinnetje, mag van de Aardappeleters niet meer met mij praten. Zij komt zelfs niet op mijn verjaardag! Ik begrijp het niet. Ik heb aan alle schilderijen gevraagd waarom iedereen zo boos op mij is, maar zij draaien hun rug naar mij toe en zeggen niets... Niemand houdt meer van mij. Iedereen is tegen mij! Dit wordt misschien wel mijn allerlaatste brief...*

*Adieu*

*Opa Camille*

# Het verhaal van Vincent

## Vincent

Vincent van Gogh werd geboren in 1853, in een dorpje in Brabant. Zijn vader was dominee. Vincent had drie zusjes en twee broertjes. Vooral met zijn broer Theo kon hij het goed vinden.



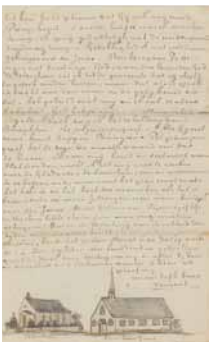
Theo van Gogh, 1882

Toen Vincent zestien jaar was, ging hij in een kunsthandel werken. Daarvoor woonde hij ook een tijd in Londen en Parijs. Hij ging er naar musea en zag

prachtige schilderijen. Maar schilderijen verkopen ging steeds minder goed. Na een paar jaar werd hij ontslagen. Vincent besloot dominee te worden, net als zijn vader. Hij ging werken in België, in een arme streek waar veel mijnwerkers woonden. Hij wilde de arme mensen graag helpen en gaf al zijn spullen weg. Zijn bazen vonden dat maar overdreven. Vincent werd opnieuw ontslagen.

## Schildertalent

Vincent en Theo schreven elkaar veel brieven. In Vincents brieven stonden ook vaak tekeningen. Daarom gaf Theo hem het advies om daar zijn werk van te maken. Vincent luisterde naar zijn broer. Hij oefende veel en kreeg lessen van een oom, die kunstenaar was. Theo werkte inmiddels bij een kunsthandel in Parijs. Hij vond dat zijn broer talent had en stuurde hem iedere maand geld. Daardoor hoefde Vincent niet op zoek naar werk en kon hij de hele dag schilderen.



Brief van Vincent aan Theo, 25 November 1876



Vincent van Gogh, 1866

## Boerenschilder

Vincent hield ervan om lange wandelingen te maken. Hij schilderde de mensen en landschappen die hij onderweg zag. Hier zie je een schilderij dat Vincent heeft gemaakt.



Vincent van Gogh, *De aardappeleters*, 1885

Het heet *De aardappeleters*. Die mensen links eten aardappelen, en rechts schenkt iemand koffie in. Het zijn arme boeren die de hele dag op het land werken. Daarom gebruikte Vincent allemaal donkere kleuren. Bijna alsof hij schilderde met de aarde die de boeren zelf hadden omgespit!

Vincent was zelf erg trots op dit schilderij. Hij stuurde het aan Theo in Parijs en hoopte dat Theo het daar kon verkopen. Maar in Parijs hielden de mensen van vrolijke schilderijen met veel kleur. Theo schreef Vincent in een brief dat hij daar zelf maar eens naar moest komen kijken.

## Frankrijk

Vincent ging naar Parijs. Daar zag hij schilderijen met mooie, lichte kleuren: rood en geel en groen en blauw. Dat wilde hij ook!



Vincent van Gogh, *Het gele huis*, 1888

Nadat Vincent flink had ge oefend reisde hij verder, naar Arles, een stadje in Zuid-Frankrijk. Daar huurde hij een mooi geel huis.

Het was er lekker weer en van al dat zonlicht kreeg de wereld veel meer kleur. Vincent wilde die kleuren vangen op zijn schildersdoek. Hij schilderde bloemen, landschappen, maar ook gewoon zijn slaapkamer.



Vincent van Gogh, *De slaapkamer*, 1888

# Het verhaal van Vincent

## Portretten

Vincent schilderde ook graag portretten. Maar een model kon hij vaak niet betalen. Om te oefenen schilderde hij daarom vaak zichzelf. In totaal maakte hij wel veertig zelfportretten. In Arles werd Vincent vrienden met de postbode, Joseph Roulin. Die zei tegen hem: 'Je mag mij wel schilderen hoor'. Nou, dat wilde Vincent wel. Hij ging meteen aan de slag. En kijk, dit is één van de schilderijen die hij van Joseph maakte. Mooi hè?



Vincent van Gogh, *Portret van Joseph Roulin*, 1889, Kröller-Müller Museum, Otterlo

De postbode zelf vond het ook heel mooi. En daarom mocht Vincent ook een portret maken van zijn vrouw, en van zijn zoon Armand. En daarna nog van zijn andere zoon, Camille. En tot slot van zijn dochter Marcelle, die nog maar een baby was. Vincent schilderde ze allemaal, zelfs meer dan één keer! Voor al die portretten gebruikte Vincent heel veel mooie, lichte kleuren: groen en geel en rood en blauw... De hele familie werd er vrolijk van.



Vincent van Gogh, *Portret van Camille Roulin*, 1888



Vincent van Gogh, *Portret van Marcelle Roulin*, 1888



Paul Gauguin, *Zelfportret met portret van Bernard*, 1888

## Gauguin

Vincent's vriend, de schilder Paul Gauguin, wilde bij Vincent in Arles op bezoek komen. Vincent was dolblij. Hij schilderde zonnebloemen en hing die voor zijn vriend op de logeerkamer. Gauguin vond ze erg mooi.



< Vincent van Gogh  
*Zonnebloemen*, 1889

Emile Schuffenecker >  
*Kopie van Vincent van Goghs zelfportret*, z.j.



De twee vrienden gingen vaak samen schilderen. Maar na een tijdje werd Vincent ziek en gedroeg hij zich steeds vreemder. Hij kreeg ruzie met Gauguin en raakte zo in de war, dat hij met een mes een stukje van zijn oor afsneed. Vincent moest naar het ziekenhuis. Gauguin vertrok en de vrienden zagen elkaar daarna nooit meer terug.

## Ziek

Vincent werd opgenomen in een inrichting. Ondertussen werkte hij door en maakte het ene na het andere schilderij. Toen het weer beter met hem ging verhuisde hij naar een plaatsje in de buurt van Parijs. Maar helemaal beter hadden de dokters Vincent niet kunnen maken. Op een dag liep hij een korenveld in en schoot zichzelf met een pistool in de borst. Zwaargewond strompelde hij terug naar zijn kamer. Daar overleed hij twee dagen later, met zijn broer Theo naast zijn bed.



Vincent van Gogh, *Korenveld onder onweerslucht*, 1890

## Wereldberoemd

In zijn eigen tijd vonden maar weinig mensen Vincent's schilderijen mooi. Maar nú hangen ze bijna allemaal in musea over de hele wereld. De meeste hangen in het Van Gogh Museum in Amsterdam. Elke dag komen er duizenden mensen van over de hele wereld kijken naar de schilderijen van Vincent van Gogh. Per jaar wel anderhalf miljoen! Vincent en zijn werk zijn dus echt *wereldberoemd*!



Vincent van Gogh, *Zelfportret als schilder*, 1887-88

# De familie Roulin

## Wie is wie?

In Arles raakte Vincent bevriend met de postbode Joseph Roulin. Vincent schilderde het hele gezin. In een brief aan zijn broer Theo schreef hij over deze familie. Hij vond dat het *echte* Fransen waren, maar dat ze eruitzagen als Russen.

Wie is wie? Leer de familie Roulin beter kennen. Lees de beschrijvingen en trek een lijn naar het schilderij dat erbij hoort.

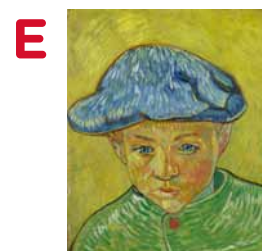
**1 Joseph Roulin** is postbode. Hij is de beste vriend van Vincent in Arles. Samen drinken ze vaak een glas bier in het café. Vincent vindt dat Joseph, met zijn woeste baard, op een Russische schrijver lijkt.

**2 Augustine Roulin** is de vrouw van Joseph. Vincent schildert haar met een touwtje in haar hand, waarmee ze de wieg van haar baby kan wiegen.

**3 Armand Roulin** is de oudste zoon van Joseph. Hij is zestien jaar oud. Hij volgt een opleiding tot hoefsmid. Hij heeft een dun snorretje en draagt een hoed.

**4 Camille Roulin** is de jongste zoon van Joseph. Hij is 11 jaar oud. Hij draagt een groene jas en heeft een blauwe pet op. Zijn schilderij hangt in het Van Gogh Museum in Amsterdam.

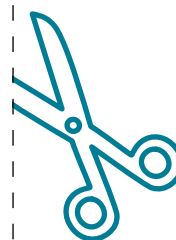
**5 Marcelle Roulin** is de jongste van het gezin: zij is drie maanden oud.



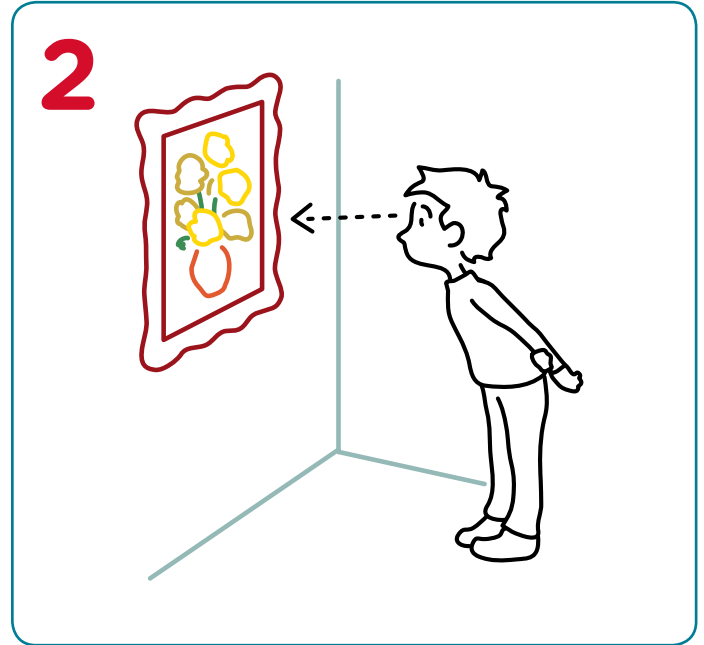
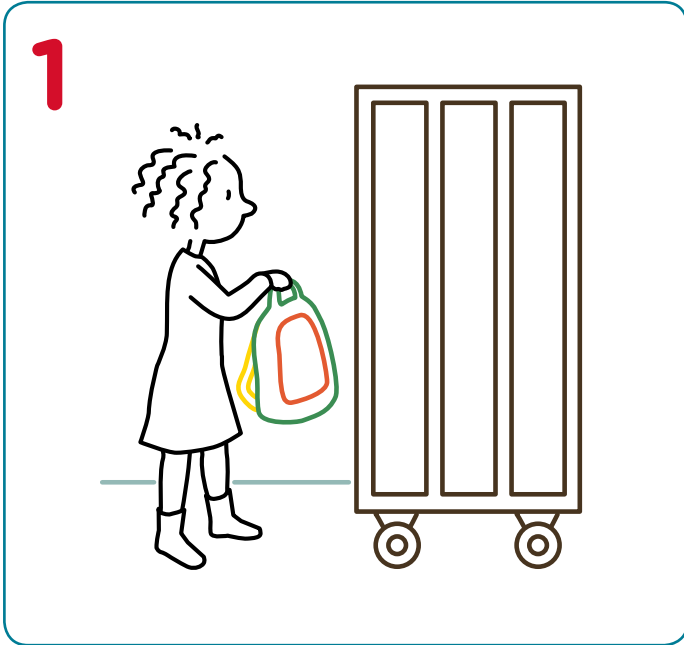


# De familie Roulin

**Alternatieve opdracht: Wie ben ik?**



# Regels in het museum



# Van Gogh kennisquiz

## 1 Wat voor beroep had Vincents vader?

- A Hij was leraar.
- B Hij was dominee.
- C Hij was astronaut.
- D Hij was boer.

## 2 Vincent maakte veel zelfportretten. Waarom deed hij dit?

- A Hij was heel ijdel. Hij keek het liefst naar zichzelf.
- B Zijn fans wilden allemaal graag een portret van hem aan de muur.
- C Hij was heel verlegen. Hij durfde niemand anders te vragen.
- D Vincent had weinig geld. Hij kon vaak geen model betalen om stil te zitten.

## 3 In het begin maakte Vincent vooral schilderijen met...

- A donkere kleuren.
- B lichte kleuren.
- C blauwe en rode verf.
- D gouden en zilveren verf.

## 4 In het Franse stadje Arles woonde Vincent in een...

- A rood huis.
- B geel huis.
- C groen huis.
- D blauw huis.

## 5 In Frankrijk schilderde Vincent...

- A precies zoals op een foto.
- B allemaal vrolijke kleuren.
- C met alleen zwarte en witte verf.
- D plaatjes van Mickey Mouse en Donald Duck.

## 6 Vincent schilderde zonnebloemen...

- A omdat hij dacht dat ze geluk brengen.
- B omdat je die in Frankrijk overal kunt plukken.
- C omdat dit de lievelingsbloemen waren van zijn vriend Camille.
- D om de logeerkamer op te vrolijken voor zijn vriend Gauguin.

## 7 Vincent sneed een stukje van zijn oor af. Waarom deed hij dit?

- A Omdat zijn rode verf op was.
- B Omdat hij een toverdrank wilde maken van 1 muizenpoot, 3 giftige knollen en 1 oorlel.
- C Omdat hij ziek was, en in de war na een ruzie met zijn vriend Gauguin.
- D Omdat zij ene oor langer was dan het andere.

## 8 Hoe heette de broer van Vincent?

- A Willem
- B Frederik
- C Herman
- D Theo